

Program mezinárodní vědecké konference

Specifika výuky teorie a dějin umění a designu na vysokých uměleckých školách

Fakulta umění a designu
Univerzity Jana Evangelisty Purkyně
v Ústí nad Labem

21. 10. 2022 (pátek)

Online na: <https://youtu.be/q5jwMbfHuk>

Dějiny umění coby vědecký obor generují, systematizují a performují vědění specifickým způsobem. Jak jsou ale transformovány pro potřeby edukace, a ještě úžeji pro potřeby edukace na vysokých uměleckých školách? O jaké potřeby se jedná? Odlišují se obecné edukativní charakteristiky od těchto specifických přístupů? A souvisí-li spolu, tak jak? A naopak, jak tyto tříděné a již interpretované depozity ovlivňují tvorbu? Zajímat nás budou také změny, které v důsledku toho nastanou jak v pojmové a metodologické infrastruktuře dějin daného oboru, tak i v edukativní praxi. Jak spolu souvisí současné tvůrčí strategie a předchozí styly? Lineární a chronologický přístup jistě není jediný. Které specifické koncepce dějin umění a designu tedy tento záměrný transfer k tvorbě pomáhají řešit? Co a jak vybírat a jak interpretačně vázat z nekonečných zásob dějin umění a designu a pod jakou režii? Konference je otevřena teoretikům a vyučujícím věnujícím se jak edukaci tvorby, tak přímo výuce dějin umění a designu, ale i příbuzným předmětům, kde se předpokládá jejich znalost, interpretace či analýza.

Úvodní slovo 9:15—9:30

doc. Mgr.A. Pavel Mrkus, děkan FUD UJEP

Blok 1 9:30—11:20

- Specifika výuky teorie a dějin umění a designu na vysokých uměleckých školách — předsedající Mgr. Lenka Sýkorová, Ph.D.

MA. János Szoboszlai, Ph.D. / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Art History in Art Education Today: Objectives, Goals and Outcomes

Příspěvek analyzuje tradiční, konsensuální a standardizovaný model uměleckého vzdělávání a pokouší se shrnout jeho cíle v širším kontextu vysokoškolského vzdělávání. Příspěvek se rovněž zaměřuje na problematiku cílevědomého posilování individuálních tvůrčích dovedností studentek a studentů výtvarného umění prostřednictvím aspektů uměleckého výzkumu.

Prof. PhDr. Milena Bartlová, CSc. / Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

Dějiny umění do roku 1800 na vysokých uměleckých školách: minulost, přítomnost a budoucnost?

V aktuálním studijním programu UMPRUM se dějiny umění do 18. století staly pouze nepovinně volitelnými předměty. Mezi vysokými uměleckými školami u nás i např. v Rakousku a Slovensku jsou v tomto směru výrazné rozdíly. Ve svém příspěvku se budu zabývat následujícími otázkami: jaké bylo postavení dějin staršího umění na AVU a VŠUP v druhé polovině 20. století? Jakou měly povahu a v čem se na obou školách navzájem lišily? Proč byla jejich výuka považována za nezbytnou? Jaké kompetence přinášela? Co dnešní situace vypovídá o proměně pojetí uměleckého vzdělávání? Dějiny staršího umění jsou velmi populární u veřejnosti: mohla by být nějaká možnost, jak by se mohly opět stát pro vysoké školy výtvarných umění smysluplnými?

Doc. Mgr. David Kořínek / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Autoteorie, metodologická výzva

Na vysokých uměleckých školách se potýkáme s metodou, jak odborně referovat o své umělecké či kurátorské praxi a nezůstat u pouhé reflexe s odkazy do obecně známé teorie či historie umění. Nevíme, jak uchopit subjekt a jakou perspektivu při hodnocení zaujmout. Jedním z možných řešení může být metoda autoteorie tak, jak ji v práci *Autotheory as Feminist Practice in Art, Writing, and Criticism* představila Lauren Fournier (The MIT Press, 2021). Příspěvek si klade otázku, zda lze tuto metodu použít ve výuce a obecně i v přístupu mimo omezený rámec feministické teorie. Jakým způsobem můžeme autoteorii obohatit dosavadní teoretické rámce přemýšlení a psaní o uměleckém díle a jeho autorovi?

MA. Laze Tripkov / Faculty of Art and Design at International Balkan University in Skopje

Is Technology Reinventing the Arts Education?

Nahrazením konvenčního prezenčního vzdělávání distančním vzděláváním reagovalo mnoho zemí na pandemii koronaviru (COVID-19) v roce 2019. Vzdělávání a odborná příprava nejsou jedinou složkou distančního vzdělávání. Technologie distančního vzdělávání byla aplikována na mnoho aspektů vzdělávání v dnešní společnosti, kde se potýkáme s novým vývojem. Technologický pokrok má tedy hluboký vliv na každý aspekt vzdělávání. Vzdělávání je těmito změnami bezprostředně i nepřímo ovlivněno. Umění problémy neřeší, ale design ano. A umění nám dává povědomí o jejich existenci. Když tedy mluvíme o specifikách uměleckého vzdělávání, musíme mít na mysli vzdělávání před pandemií COVID-19, během ní a po ní. V tomto období sledujeme etapy digitalizace, která je dostupnější pro všechny studenty. Jak moc může „tradiční“ vzdělávání zachovat normy kvalitního vědomostního a vědomého uměleckého vzdělávání?

MA. Hannes Egger / Free University of Bozen / Bolzano

PERFORM! — A re-enactment game as an art history learning tool

Umělec Hannes Egger a kurátor Denis Isaia společně vyvinuli interaktivní hru *PERFORM!* věnovanou performativnímu umění. Hra je určena pro 4 až 40 hráčů a vyžaduje, aby se všichni účastníci střídali při participaci na některých z nejznámějších uměleckých performancí. *PERFORM!* si prostřednictvím hravého a kolaborativního principu klade za cíl rozšířit povědomí o performativním umění a některých jeho předních protagonistech. Hra obsahuje například díla Mariny Abramović, Tino Sehgal, Allana Kaprowa, Orlan či Josepha Beuysa. Hru lze využít k pobavení skupin přátel i při výuce dějin umění performance v kontextu muzeí, uměleckých škol a univerzit. Jde méně o pohled na umění a mnohem více o vytváření vlastních zážitků.

Přestávka 11:20—11:40

Konferenci pořádá Fakulta umění a designu
Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Kontaktní osoba: Mgr. Lenka Stolárová — Stolaroval@seznam.cz

Fakulta umění a designu
Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Pasteurova 9
400 96 Ústí nad Labem
www.fud.ujep.cz

Tato konference je pořádána v rámci projektu U21 – Univerzita reflektující problémy regionu severozápadních Čech, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/1 8_058 /0010208 (KA04 Podpora a rozvoj studijních programů na FUD UJEP).

Blok 2 11:40—13:30

- Od dějin umění a dějin designu k metodám umělecké a kurátorské praxe: komplexita i fragmentace výuky dějin umění na vysokých uměleckých školách — předsedající doc. Mgr. David Kořínek

Doc. Mgr. Kateřina Dytrtová, Ph.D. / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Rozhraní umění-design:

formulace a edukace hranic a nutných postupů těchto dvou oblastí

Umění a design jsou dvě oblasti lidské tvorby, které se liší v záměrnosti tvorby, v účelu a v zakázce, jakou jim společnost dává, ovšem nabízejí i velké množství postupů a společných strategií. Jaké obtíže vznikají při jejich propojené výuce? Jakým způsobem tedy vést výuku?

PhDr. Jaroslav Polanecký, Ph.D. / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Vliv umělecké a designérské edukace na formování místa a regionu

Příspěvek se bude opírat o dlouhodobé sledování středního, vyššího a vysokoškolského vzdělávání uměleckoprůmyslového typu v regionech. Počínaje polovinou 19. století školy uměleckoprůmyslového typu zakladané v regionech s vazbou na konkrétní průmyslové obory sehrály a stále hrají zásadní roli ve formování řemeslného, průmyslového a uměleckého milieu, nemluvě o vlivu na kulturní rozvoj regionů situovaných především v pohraničních oblastech.

Mgr. Vendula Fremlová, Ph.D. / Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Doc. Mgr. Anna Vartecká, Ph.D. / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Dejiny česko-slovenského umenia 20. storočia a prienik alternatívneho konceptu oral history do ich výskumu i vzdelávacieho procesu

Na príklade dlhodobého projektu Grey Gold. České a slovenské umělkyně 65+ (kurátorky: Vendula Fremlová, Terezie Petišková, Anna Vartecká) bude reflektovaný predovšetkým veľký potenciál pre výuku dejín umenia 20. storočia, spočívajúci v zbere informácií prostredníctvom realizácie biografických rozhovorov s žijúcimi autorkami. Rozprávané dejiny môžu študentkám a študentom podstatne naratívnejšou formou predstaviť dôležité aspekty povojnovej československej umeleckej prevádzky, a zároveň tak prezentujú jej plastickejší obraz. Konfrontáciou jestvujúcich historiografických zdrojov a žitej osobnej skúsenosti nastáva vo výuke často atmosféra, ktorá podporuje komunikatívne, kognitívne i kritické aspekty myslenia. Príspevok zároveň zameria svoju pozornosť na nedávne umelecké i teoretické projekty operujúce so zberom a prepisom orálnej histórie, ktoré prebiehali väčšinou pod inštitucionálnou záštitou vysokých uměleckých škôl a katedier teórie a dejín umenia.

Mgr. Eva Mrázíková, Ph.D. / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Mezi stěnami — jak učit o kurátorské práci

Příspěvek se věnuje komunikaci mezi jednotlivými složkami při vzniku výstavy — jak kurátor tvoří svůj koncept výstavy v komunikaci s umělcem, galerijním prostorem, architektem nebo vizuálním pozadím výstavy. Rozkrývání těchto aspektů a jejich reflexe přispívá k socializaci a rozvoji interpretace současného výtvarného umění (a tedy i výuky dějin umění). Příspěvek si pokládá otázku, kterou reflektuje publikace Janet Marstine a Svetlany Mintcheva *Curating under Pressure* (Routledge, 2021), spojenou s problematikou autokorekce kurátora a jeho odolnosti v současném uměleckém diskurzu.

Mgr. Vít Jakubíček, Ph.D. / Fakulta multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlín

Mezi uměním a podnikáním

Příspěvek se zaměří na specifika teorie a praxe výuky dějin umění a designu (nejen) na Fakultě multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Bude reflektovat specifika edukace, která odráží svébytnou podobu vysoké umělecké školy v prostředí regionu Východní Moravy vycházející jak z rozmanitosti jejich oborů sahajících od designu, marketingu až po tendence blízké volné umělecké tvorbě, tak i vytyčených cílů pedagogického působení.

Přestávka 13:30—14:00

Blok 3 14:00—15:50

- Týmová spolupráce v procesu kulturní produkce a vzdělávání na vysokých uměleckých školách — předsedající doc. Mgr. Anna Vartecká, Ph.D.

MgA. Barbora Hájková / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Kurátorské kolektivy v České republice po roce 2000

Vedle uměleckých kolektivů, které se etablovaly na české vizuální scéně od druhé poloviny 90. let minulého století, se na začátku milénia, především pak po roce 2010, začaly v kontextu kolaborativního obratu utvářet a realizovat své projekty i kurátorské kolektivy. Příspěvek reflektuje výzkum vybraných uskupení a hodnotí jejich kurátorskou praxi, zvláště se pak soustředí na styl a efektivitu komunikace mezi jednotlivými členy.

MgA. Adéla Machová, Ph.D. / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Řízení a komunikace v kreativním týmu

Příspěvek se věnuje potenciálním výzvám v komunikaci během týmové práce při produkci kulturního programu. Kombinuje jak teoretickou, tak praktickou výuku podložené poznatky z oblasti kulturního managementu. Pomocí vybraných příkladů odhaluje jak možnosti kritického řízení, tak ideální vývoj řešení situací typických pro produkci výstavy současného umění. Za cíl si stanovuje reflexi pozice pedagogického vedení týmu studentů při kulturní produkci (výstavy) i samotný aspekt důležitosti týmové práce v kulturním provozu.

MgA. Viktorie Chomaničová / Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Procesy příprav studentských výstav

Příspěvek se soustředí na reflexi procesu tvorby a spolupráce v rámci přípravy studentských výstav realizovaných v rámci výuky navazujícího magisterského studijního oboru Kurátorská studia na Fakultě umění a designu UJEP v Ústí nad Labem. Náplň povinností studentů je velmi obsáhlá a stává se základem pro budoucí výkon povolání. Praktická výuka v uměleckých institucích zajišťuje seznámení s nezbytným procesem práce. Cílem je představit nejen průběh studia budoucích kurátorů, ale i jednotlivé kooperace studentských týmů.

MgA. Kristýna Hájková / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

MgA. Diana Kněžníková / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Podpora vzniku kreativních uskupení v rámci uměleckého vzdělávání

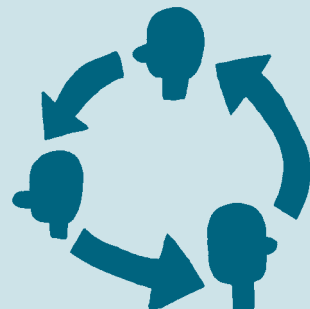
Příspěvek se zaměří na analýzu podpůrných procesů podporujících rozvoj tvůrčí především mezioborové spolupráce na vysoké umělecké škole s důrazem položeným na reflexi tvůrčích aktivit i organizačního rámce platformy 3Kurátorky, která vznikla na Fakultě umění a designu UJEP v Ústí nad Labem.

Mgr. Lenka Sýkorová, Ph.D. / Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem

Výuka kurátorství formou tvůrčí strategie

Reflexe specifik vědního oboru dějin umění s aplikací na výuku kurátorství na Fakultě umění a designu UJEP v Ústí nad Labem, která je vedena formou tvůrčího procesu s důrazem na propojení teorie a dějin umění s praktickými výstavními projekty. V rámci příspěvku budou reflektovány konkrétní příklady z pedagogické praxe, konkrétně studijního předmětu Kurátorský workshop III a IV, kdy na výstavu společně se studentkami a studenty nahlížíme jako na tvůrčí počín, experiment a médium. Současně bude příspěvek soustředěn na otázky: Jak vést edukaci v oboru kurátorství z pozice historičky umění? Jak posílit sebevědomí budoucích kurátorů/rek zapojením jejich kurátorských projektů do výstavní praxe na akademickém půdě či v externích galerijních prostředích? Jak posílit vztah periferie kulturní scény k jejímu centru?

Závěr

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

